

Page 1

fi tuffitiin isa ilaalu. Namni yommuu keessa isaatti salphinni itti dhagahamee fi namoonni yoo isa jibbanii fi tufatan hangam akka miidhamu itti haa yaadu. Kanarratti dabalatee osoo hin tawbatin yoo du'aa adabbii cimatu isa eeggata. Karaan salphinna, jibba, tuffii fi adabbii ofirraa itti deebisan tawbaadha. Kanaafi, Rabbiin subhaanahu wa ta'aa aalaa akkana jechuun gabroottan nafsee ofii irratti daangaa darban tawbatti waama:

قُلْ يٰعِبَادِيَ الَّذِيْنَ اَسْرَفُوْا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ
الَّذِيْنَ جَمِيعًا اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿٥٣﴾ وَاٰنِيْبُوْا اِلٰى رَبِّكُمْ وَاَسْلِمُوْا لَهٗ
قَبْلَ اَنْ يَّاتِيَكُمْ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنْصَرُوْنَ ﴿٥٤﴾ وَاَتَّبِعُوْا اَحْسَنَ مَا اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ
رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّاتِيَكُمْ الْعَذَابُ بَغْتَةً وَّاَنْتُمْ لَا تَشْعُرُوْنَ ﴿٥٥﴾

•Jedhi,•Yaa gabroottan kiyya kan lubbuu ofii irratti daangaa dabartan! Rahmata Rabbii irraa abdii hin muratinaa. Dhugumatti Rabbiin balleessaa hundaa ni araarama. Inni Araaramaa, Rahmata godhaadha. Gara Rabbii keessanii deebi'aa, Isaafis ajajamaa odoo adabbiin isinitti hin dhufiniin duratti. Sana booda hin tumsamtanu. Adabbiin tasa osoo isin hin beekin isinitti dhufuun dura irra gaarii waan Gooftaa keessan irraa gara keessanitti bu'aa hordofaa. • Suuratu Az-Zumar 39:53-55

Yaa namoota badii lubbuun ittii nama waamtu hojjachuu fi Rabbii waa hundaa beeku dallansuun, lubbuu ofii irratti daangaa dabartan! Namni yommuu badii hojjatu lubbuu ofii irratti daangaa darba. Sababni isaas, sababa yakka ykn badii hojjatef adabbii Rabbiitiif of saaxila. **Yaa gabroottan Kiyya badii hojjachuun lubbuu ofii irratti daangaa dabartan, Rahmata Rabbii irraa abdii hin muratinaa.** Kana jechuun rahmata Isaatirraa abdii kutachuun harka keessaniin baditti of hin darbinaa. •Badiin keenya baay'ate, aybiin keenya walirra tuulame, karaan ittiin ofirraa oofanii fi deebisaniin hin jiru. • Jechuun abdii hin kutinaa. Sababa kanaan badii irra turtu, wanta Rabbii keessan dallansu siinqi godhattu. Garuu Rabbii keessan maqaalee arjoominna Isaatti akeekaniin beekaa[1]. Dhugumatti Rabbiin nama tawbatee fi araarama Isa kadhateef balleessaa hundaa ni araarama. Kanaafu, araarama kadhaa, isiniif araaramati. Amanuu fi Isaaf ajajamuun gara Isaatti deebi'aa, tawbaa keessan isin irraa qeebalaati. •Dhugumatti Rabbiin balleessaa hundaa ni araarama. • Kana jechuun nama tawbatee fi araarama Isa kadhateef, balleessa ykn badii isaa hunda ni haguugaf[2]. Badii erga haguuge immoo irra darbaaf, hin adabu.

•Gara Rabbii keessanii deebi'aa, Isaafis ajajamaa odoo adabbiin isinitti hin dhufiniin duratti. Sana booda hin tumsamtanu. • Kana jechuun gara Rabbii keessanii kan iimaana irratti isin uumeetti deebi'uun Isatti amanaa, Isa malee haqaan kan gabbaramu akka hin jirre labsuun Isaaf ajajamaa. Azaabni (adabbiin) Rabbii keessanii isinitti dhufuun dura of dhaqqabaa. •Sana booda hin tumsamtanu • kana jechuun sababa badii keessaniitiin adabbiin erga isinitti bu'aa booda, adabbii

kan isin irraa deebisuu fi isin gargaaru hin jiru. Kanaafu, **Adabbiin tasa osoo isin hin beekin isinitti dhufuun dura irra gaarii waan Gooftaa keessan irraa gara keessanitti buaTMe hordofaa.** Kana jechuun erga amantanii fi Islaama labsitanii booda hojii gaggaarii qalbii fi qaamaa Rabbiin itti ajajee hojjadhaa. Kan akka iklaasa, Isa sodaachu, salaata, sooma, sadaqaa fi kkf. Wanti Inni irraa dhoowwes dhiisaa. Kanneen akka kufrii, shirkii, zinaa fi kkf irraa fagaadhaa. Kunniin ajajamoota Rabbiin keenya irraa gara keenyaatti buaTManiidha. Wanti Rabbiin subhaanahu wa taTMaalaa itti ajajuu wanta hundarra gaarii taTMeedha[3]. Namni wanta gaggaarii itti ajajamee yoo hojjachuu didee fi wanta badaa dhoowwame irraa yoo of qusachu dhiise, Guyyaa Qiyaamaa gaabbii cimaaf of saaxila:

﴿أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يَحْسَرْتِي عَلَى مَا فَرَطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتُ مِنَ السَّخِرِينَ﴾ ٥٦ أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٥٧﴾ أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٨﴾ بَلَىٰ دُجَاءُكَ ءَايَتِي فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكَاْفِرِينَ ﴿٥٩﴾

Lubbuun [takka] **Karaa Rabbi keessatti wanta hanqiseef yaa gaabbi kiyya! Dhugumatti ani warra qishinan irraa ture.** akka hin jenneef (hordofaa).

Yookiin **Odoo Rabbiin na qajeelchee silaa warra Rabbiin sodaatan irraan taTMaa ture** akka hin jenneef.

Yookiin **Yeroo adaba Rabbi argite, carraan duniyatti deebiTMuu tokko odoo naaf taTMee, silaa toltuu dalagdoota irraan taTMaa ture.** akka hin jenneef .

Lakki! Dhugumatti Aayaanni kiyya sitti dhufanii jiru. Ati isaan sobsiiftee, itti boontee kaafiroota irraa taate. Suuratu Az-Zumar 39:55-59

Guyyaan garmalee itti gaabban isaanitti dhufuun dura gaflaa fi badii keessa akka hin turre akkana jechuun isaan akeekachiise: Lubbuun takkaa **Karaa Rabbi keessatti wanta hanqiseef yaa gaabbi kiyya! Dhugumatti ani warra qishinan irraa ture.** akka hin jenneef, ajajamoota Rabbi keessanii hordofaa.

Karaa Rabbi keessatti wanta hanqiseef yaa gaabbi kiyya! kana jechuun wanta Rabbiin itti na ajajee dhiisu kootiif yaa gaabbi koo! **Dhugumatti ani warra qishinan irraa ture.** Kana jechuun addunyaa irratti QurTMaanatti, Nabiyyitti, Guyyaa Qiyaamaa kaafamutti fi warroota amananiitti baacaa fi qishnaa ture. Guyyaan Qiyaamaa namni hundi mindaa itti argatu hin jiru jechuun baacaa ture. **Yookiin Odoo Rabbiin na qajeelchee silaa warra Rabbiin sodaatan irraan taTMaa ture** akka hin jenneef. **Yookiin Yeroo adaba Rabbi argite, carraan duniyatti deebiTMuu tokko odoo naaf taTMee, silaa toltuu dalagdoota irraan taTMaa ture.** akka hin jenneef, qajeelcha Rabbi keessanii hordofaa.

Guyyaa Qiyaamaa wanti nafseen kafartee fi ajaja Rabbitti buluu didde hawwitu hundi buâ€™™aa akka hin buusne, Rabbiin Oltaâ€™™aan akkana jechuun ibsa: **Lakki! Dhugumatti aayaanni Kiyya sitti dhufanii jiru. Ati isaan sobsiiftee, itti boontee kaafiroota irraa taate.**â€• Kana jechuun mallattooleen, keeyyannii fi ragaaleen gara haqaa agarsiisanii fi Guyyaan Qiyaamaa jiraachu ifa godhan siif dhufanii jiru. Ati garuu kuni soba jechuun kijibsiifte. Ergamaa Rabbiin siif erge hordofuu irraa of tuultee kaafiroota irraa taate.

Kanaafu tawbah duubatti harkisuun miidhaa hangana hin jedhamne fida:

1ffaa-Namni dafee badii irraa yoo hin tawbatin, addunyaa tana keessatti yommuu adabbiin itti buâ€™™u dhiphinnaa fi gadda cimaa keessatti kufa. Namoonni Rabbiin irraa fagaatan yommuu rakkoon isaanitti buâ€™™u hangam akka gaddanii fi dhiphatan ilaalun ni dandaâ€™™ama. Inuma hanga lubbuu ofii galaafachu gahu. Garuu namni badii irraa tawbachuun Rabbiif yoo ajajame, yeroo rakkoo Rabbiin tasgabbii qalbii isaa irratti buusa. Qurâ€™™aana keessatti:

﴿إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَءَاتَوْا الزَّكَاةَ
لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾

â€œDhugumatti, isaan amananii, hojii gaggaarii hojjatanii, salaata sirreessanii salaatanii fi zakaas kennan, mindaan isaanii Gooftaa isaanii biraa isaaniif jira. Sodaan isaan irra hin jiru, isaan hin gaddanis.â€• Suuratu Al-Baqarah 2:277

Namni yommuu rakkoon itti buutu wanta isa jala darbeef ni gadda, wanta dhufuuf ni sodaata. Garuu warroonni dhugaan Rabbii fi arkaana iimaana birootti aman, hojii gaggaarii hojjatan, salaata sirnaan salaatanii fi zakaas kennan, wanta isaan jala darbeef garmalee hin gaddan. Wanta dhufuufis hin sodaatan.

2ffaaâ€œ Yommuu duuti namatti dhufu haqiiqan (dhugaan) hundi ifa waan taâ€™™uuf, namni hin tawbanne â€œYaa Rabbii! Hojii gaggaarii dalagadhaa gara addunyaa na deebisi.â€• Jechuun Rabbiitti warwaata. Garuu yeroon waan darbeef deebii hin argatu. Namni tawbatee yeroon of qopheesse immoo wanta isa gammachiisutu isa eeggata.

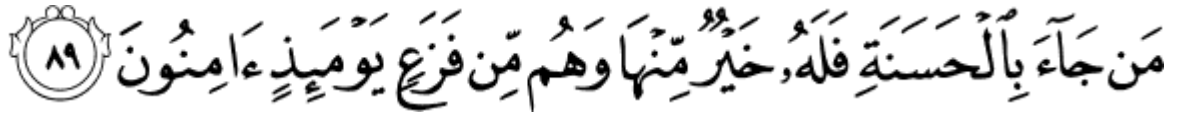
3ffaaâ€œ Namni hin tawbannee fi Rabbii isa uumeef hin ajajamne, Guyyaa Qiyaamaa yommuu adabbii cimaa arguu, gaabbii gonkumaa gaabbe hin beekne gaabba. Ergasii gara adabbii cimaatti oofama. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™™aalaa ni jedha:

وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٠﴾

â€œNamni hamtuun dhufe, fuulli isaanii ibidda keessatti gonbifamtee, â€œSila waan dalagaa turtan malee mindeefamtu?â€• [isaaniin jedhama].â€• Suuratu An-Naml 27:90

Kana jechuun Guyyaa Qiyaamaa namoonni badii hojjatanii osoo hin tawbatin dhufan, fuula isaaniitiin ibiddatti darbamu. Badiin guddaan hunda caalu, kufrii fi shirkiidha. Itti aanse badii gurguddaa biroo of keessatti hammata.

Faallaa kanaa, namoonni tawbatanii, amananii, hojii gaggaarii hojjatanii fi haala ofii fooyyessanii dhufan Guyyaa Qiyaamaa adabbii irraa nagaha bahu:

•Namni toltuun dhufe, [mindaa] gaarii san caalutu isaaf jira. Isaanis rifannaa Guyyaa sanii irraa nagaha bahoodha. • Suuratu An-Naml 27:89

Toltuun hunda caalu iimaana sirrii taâ™eedha. Ergasii hojiiwwan dirqama fi jaallatamoo taâ™aniidha. Kanaafu, namni iimaana sirrii qabaachun, ergasii hojii gaggaarii hojjachuun Guyyaa Qiyaamaa dhufe, wanta hojjate caalaa mindaan isaaf kennama. Warri iimaana qabu fi hojii gaggaari hojjatan kunniin adabbii fi rifannaa Guyyaa Qiyaamaa irraa nagaha bahu.

Kanaafu, namni carraan tawbaa osoo isa jala hin darbin tawbachuu fi hojii gaggaarii hojjachuun addunyaa fi Aakhiratti adabbii cimaa jalaa bahuu dandaâ™a. Akkasumas, kabaja fi gammachuu guddaa argata.

Kitaabban Wabii:

[1] [Tafsiir Saâ™diyyi](#) fuula 855

[2] [Maâ™aariju at-tafkuri wa daqaaâ™iqu at-tadabburi](#) 12/255 Abdurahman Habanka

[3] Maddoota armaan olii

Date Created

March 14, 2019

Author

admin